

ERGOTERAPİDE DEĞERLENDİRMELER

Editörler

Doç. Dr. Sedef ŞAHİN

Dr. Öğr. Üyesi Barkın KÖSE

Uzm. Erg. Ege TEMİZKAN

Hipokrat
Yayıncılık

© 2023 ERGOTERAPİDE DEĞERLENDİRMELER

ISBN: 978-605-72312-7-7

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editörler

Doç. Dr. Sedef ŞAHİN
Dr. Öğr. Üyesi Barkın KÖSE
Uzm. Erg. Ege TEMİZKAN

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

iii

Ergoterapi ve Rehabilitasyon'da tedavi ve iyileşme müdahaleleri öncesinde referans çerçevesi ya da modellere göre klinik karar vermeyle kişi merkezli yaklaşım yapabilmek için nitel ve nicel değerlendirme yöntemlerinin anlaşılır bir biçimde uygulanması konusunda seçim ve yetkinliği ile ilgili bilgilere ihtiyaç vardır. Standardize ölçüm araçları; ölçülmek istenilen alanda bireyin yaşamış olduğu problemi ortaya çıkarma noktasında profesyonellere objektif durum bilgisi sunar. Kişilerle, gruplarla ve kurumlarla çalışan ergoterapistler, yaşamdaki okupasyonel performans problemlerine (kendine bakım, iş, gönüllü aktiviteler, oyun ve serbest zaman aktiviteleri) yönelik mesleki çalışmalar yapar. Ergoterapi hizmetleri, bu okupasyonel performans problemlerinin optimal düzeyde iyileştirilmesi ve kişilerin günlük okupasyonlarından memnuniyet düzeylerinin artırılması ile ilgilenmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün de, okupasyonlara katılımın artırılması, sağlık ve iyilik halinin geliştirilmesi konusunda ergoterapinin temel felsefesini tanımlaması nedeniyle okupasyonel performans değerlendirmelerini hedefleyen bu kitap, okuyuculara ergoterapi iyi uygulamalarını desteklemek amaçlı değerlendirme uygulamalarına rehber olarak detaylı ve sistematik bir çerçeve sunacaktır.

Bu kitabın içeriğinde sistematik olarak öncelikle değerlendirmelerin teorik olarak anlaşıldığı birinci kısmın ardından ikinci ve üçüncü bölümlerde de yaş gruplarına göre pediatrik ve erişkin değerlendirme yöntemlerinin okupasyonel performans alanlarındaki duyu-algi, motor, kognitif, psikososyal komponentlerine göre incelendiği bölümler bulunmaktadır. Daha sonra ergoterapinin üç önemli alanından birisi olan çevre ile ilgili değerlendirmeler, günlük yaşam aktiviteleri değerlendirmeleri, çocuklar için okul ve katılım değerlendirmeleri, yaşam kalitesi değerlendirmeleri bulunmaktadır. Erişkin ergoterapi değerlendirmeleri içerisinde de yine aynı performans komponentlerinin (duyu-algi, motor, kognitif ve psikososyal) değerlendirmeleri, çevre, günlük yaşam aktiviteleri ve erişkinler için mesleki becerilerin, katılımın, yaşam kalitesinin değerlendirildiği ve ayrıca bakım verenlere yönelik de değerlendirmelerin yer aldığı alt başlıklarda kapsamlı bir inceleme mevcuttur.

Bu kitabın, ergoterapi değerlendirmeleri ile ilgili sunduğu detaylı çerçeve ile ergoterapiye gönül veren tüm sağlık profesyonellerine rehber olması dilekleriyle, Keyifli okumalar.

Prof. Dr. Mine Uyanık
Hacettepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Ergoterapi Bölümü Başkanı

Sunuş

“Bildiğini düşündüğün bir şeyi öğrenmeye başlaman imkânsızdır.” der Epiktetos. Bir konu hakkında bilgi sahibi olmanın ilk adımı, o konuyu sıfır noktasından değerlendirmek ve analiz etmekle mümkündür. Günlük yaşam içerisinde yer alan okupasyonların anlamını ve etkisini açıklamak üzerine inşa edilmiş Ergoterapi Biliminin de temelinde sistematik değerlendirme yatmaktadır.

Okupasyonların anlaşılması rehabilitasyon süreçlerinin doğru planlanması için olmazsa olmaz ihtiyaçlardan biridir. Bizlerde bu bilgiden hareketle değerlendirmeleri bir çatı altında sunma fikriyle, değerli katkı veren tüm yazarlarımızla beraber çıktığımız yaklaşık 2 yıllık bir sürecin sonunda ürün olarak ortaya çıkan Ergoterapide Değerlendirmeler kitabını siz okuyucularla buluşturmanın heyecanı içerisindeyiz.

Ergoterapide Değerlendirmeler kitabı içerisinde sistematik değerlendirme araçlarını erişkin ve pediatrik gruplar için, hem medikal (duyu/motor/kognitif performans alanlarında) hem sosyal (çevresel boyut, katılım süreçleri) perspektifleri holistik bir bakışla harmanlayarak, klinik ve akademik alanda kullanımı kolaylaştıran bir şekilde sunmaya çalıştık. Dileğimiz Ergoterapide Değerlendirmeler kitabımızın, klinik ve akademik alanlarda sistematik değerlendirme yaparken baş ucunuzdan ayırmadığınız kitaplardan biri haline gelmesidir.

Keyifli okumalar dileriz.

Doç. Dr. Sedef Şahin
Dr. Öğr. Üyesi Barkın Köse
Uzm. Erg. Ege Temizkan

Şubat 2023/Ankara

Katkıda Bulunanlar

vii

Editörler

Sedef ŞAHİN, Doç. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Barkın KÖSE, Dr. Öğr. Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Ege TEMİZKAN, Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Yazarlar

Ayşenur BAYSAL YİĞİT, Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Barkın KÖSE, Dr. Öğr. Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Başak KARADAĞ, Uzm. Erg.

Ankara Şehir Hastanesi

Büşra YEĞİNER, Uzm. Erg.

Gülümser Akademi

Ceren DAVUTOĞLU, Uzm. Erg.

Erzurum Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Ebru Nur KARABACAĞOĞLU, Uzm. Erg.

AİBÜ İzzet Baysal Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Ebru YILDIZ, Uzm. Erg.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Ege TEMİZKAN, Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Emirhan KARAKUŞ, Uzm. Erg.

Edirne Sultan 1. Murat Devlet Hastanesi

Esra Leman DURSUN, Uzm. Erg.

Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi

Fatma TEMİZKAN, Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Fatıma Zehra DOĞAN, Uzm. Erg.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Gülezer GÜNEY YILMAZ, Dr. Erg.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tavşanlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Terapi ve Rehabilitasyon

Gülistan GÖKOĞLU, Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Hasan Atacan TONAK, Dr. Öğr. Üyesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Hazal SONBAHAR ULU, Dr. Fzt.

Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Kardelen YILDIRIM, Uzm. Erg.

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Mine BAYDAN ARAN, Dr. Öğr. Üyesi

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Odyoloji Bölümü

Murat ÖZEL, Fzt.

Eskişehir Acıbadem Hastanesi

Müberra TANRIVERDİ, Dr. Öğr. Üyesi

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Orkun Tahir ARAN, Doç. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Özgün KAYA KARA, Doç. Dr.

Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Rukiye Begüm KOCA, Uzm. Erg.

Ankara Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Sedanur GÜRLEK, Uzm. Erg.

Afyonkarahisar Devlet Hastanesi

Sedef ŞAHİN, Doç. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Selcen KARADEMİR, Uzm. Fzt.

Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Seval KUTLUTÜRK, Dr. Öğr. Üyesi

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Sultan ASLAN, Uzm. Erg.

Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sümeyye ATLIKAN, Uzm. Erg.

Bursa Şehir Hastanesi

Şulenur YILDIZ, Dr. Öğr. Üyesi

Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi

Tayfur ARSLAN, Erg.

Ankara Şehir Hastanesi

Yüstra FERLİGÜL, Uzm. Erg.

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Zeynep KOLİT, Uzm. Erg.

İdea Çocuk Aile Eğitim ve Danışmanlık Merkezi

İçindekiler

xi

KISIM I

Ergoterapide Değerlendirmelere Giriş

Bölüm 1

Ergoterapi Değerlendirmelerinde Referans Çerçevesi ve Modeller..... 3

Ceren Davutoğlu

Bölüm 2

Ergoterapide Değerlendirmenin Önemi 11

Ayşenur Baysal Yiğit

Bölüm 3

Nicel Değerlendirme Yöntemleri 17

Şulener Yıldız • Sedef Şahin

Bölüm 4

Nitel Değerlendirme Yöntemleri 23

Seval Kutlutürk • Müberra Tanrıverdi • Barkın Köse

Bölüm 5

Klinik Karar Vermede Değerlendirmelerin Yeri ve Önemi..... 33

Selcen Karademir • Hasan Atacan Tonak • Özgün Kaya Kara

Bölüm 6

Kişİ Merkezli Yaklaşımın Değerlendirmedeki Yeri ve Önemi 49

Mine Baydan Aran • Orkun Tahir Aran

Bölüm 7

Değerlendirmede İnterdisipliner Yaklaşım 53

Hazal Sonbahar Ulu • Barkın Köse

KISIM II

Pedriatrik Ergoterapide Değerlendirmeler

Bölüm 8	
Çocuklarda Duyu-Algı Performans Alanında Değerlendirme	61
Büşra Yeğiner • Sedef Şahin	
Bölüm 9	
Çocuklarda Motor Performans Alanında Değerlendirme	77
Fatıma Zehra Doğan	
Bölüm 10	
Çocuklarda Kognitif Performans Alanında Değerlendirme	93
Güleser Güney Yılmaz	
Bölüm 11	
Çocuklarda Psikososyal Performans Alanında Değerlendirme	107
Sedanur Gürlek	
Bölüm 12	
Çocuklarda Çevrenin Değerlendirilmesi	121
Fatma Temizkan	
Bölüm 13	
Çocuklarda Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi	131
Gülistan Gökoğlu • Barkın Köse	
Bölüm 14	
Çocuklarda Okul Deęerlendirmesi	137
Başak Karadağ	
Bölüm 15	
Çocuklarda Katılımın Değerlendirilmesi	157
Yüstra Ferligül • Zeynep Kolit	
Bölüm 16	
Çocuklarda Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi	169
Zeynep Kolit	

KISIM III Erişkin Ergoterapide Değerlendirmeler

Bölüm 17	
Erişkinlerde Duyu-Algı Performans Alanında Değerlendirme	181
Rukiye Begüm Koca	
Bölüm 18	
Erişkinlerde Motor Performans Alanında Değerlendirme	201
Ebru Nur Karabacakoğlu • Ege Temizkan	
Bölüm 19	
Erişkinlerde Kognitif Performans Alanında Değerlendirme	223
Tayfur Arslan • Murat Özel	
Bölüm 20	
Erişkinlerde Psiko-sosyal Performans Alanında Değerlendirme	237
Ebru Yıldız • Ege Temizkan	
Bölüm 21	
Erişkinlerde Çevrenin Değerlendirilmesi	253
Kardelen Yıldırım	
Bölüm 22	
Erişkinlerde Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi	261
Sultan Aslan	
Bölüm 23	
Erişkinlerde Mesleki Becerilerin Değerlendirilmesi	283
Orkun Tahir Aran	
Bölüm 24	
Erişkinlerde Katılımın Değerlendirilmesi	297
Esra Leman Dursun	
Bölüm 25	
Erişkinlerde Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi	309
Sümeyye Atlıkan	
Bölüm 26	
Bakım Verenlere Yönelik Kullanılan Değerlendirmeler	321
Emirhan Karakuş	

